



UC Leuven
Limburg

MOVING MINDS

Burgerschap en participatie

Elke Plovie – 21 oktober 2019



Burgerschapspraktijken

- = praktijken in de publieke ruimte waarbinnen burgers mee vorm geven aan de samenleving
- Onderzoek @UCLL
 - Burgerinitiatieven
 - Vrijwilligerswerk
 - Zorg in de samenleving
 - Beleidsparticipatie
 - Patiëntenparticipatie
 - ...



als democratische praktijk

- Publieke ruimte
- Van individuele verhalen naar publieke kwesties
- Dialoog en partnerschap
- Volwaardig burgerschap
- Macht – in-en uitsluitingsmechanismes
- Als (leer)proces
 - Gericht op emancipatie/empowerment
 - Agogisch versterkingsproces



Vanuit een principiële invulling (denkkader S'bouw)

principiële invulling

instrumentele invulling

Participatie als uitgangspunt

- Een basisprincipe, maar geen dogma
- Participatie: processen waarbij verschillende betrokken actoren samen vorm geven aan plannen/keuzes, elk met een verschillende maar gelijkwaardige inbreng

Visie

- Participatie is op zich belangrijk, iedereen heeft recht op een inbreng
- Elke inbreng is gelijkwaardig
- De doelgroep is subject

Kenmerken

- Dubbelzijdig:
- In dialoog vormgegeven: coproductie
- Impact op het verloop en resultaat van het participatie-initiatief door alle betrokken partijen
- Maatwerk in aanpak
- Soorten participatiekansen: denken en doen
- Structurele participatiekansen: participatie is een proces
- Over de kern van de zaak en over bijzaken

Participatie als instrument

- Functioneel opgevat
- Inspraak: vooraf gemaakte plannen/voorstellen worden getoetst, maar de adviezen worden niet noodzakelijk gevolgd

Visie

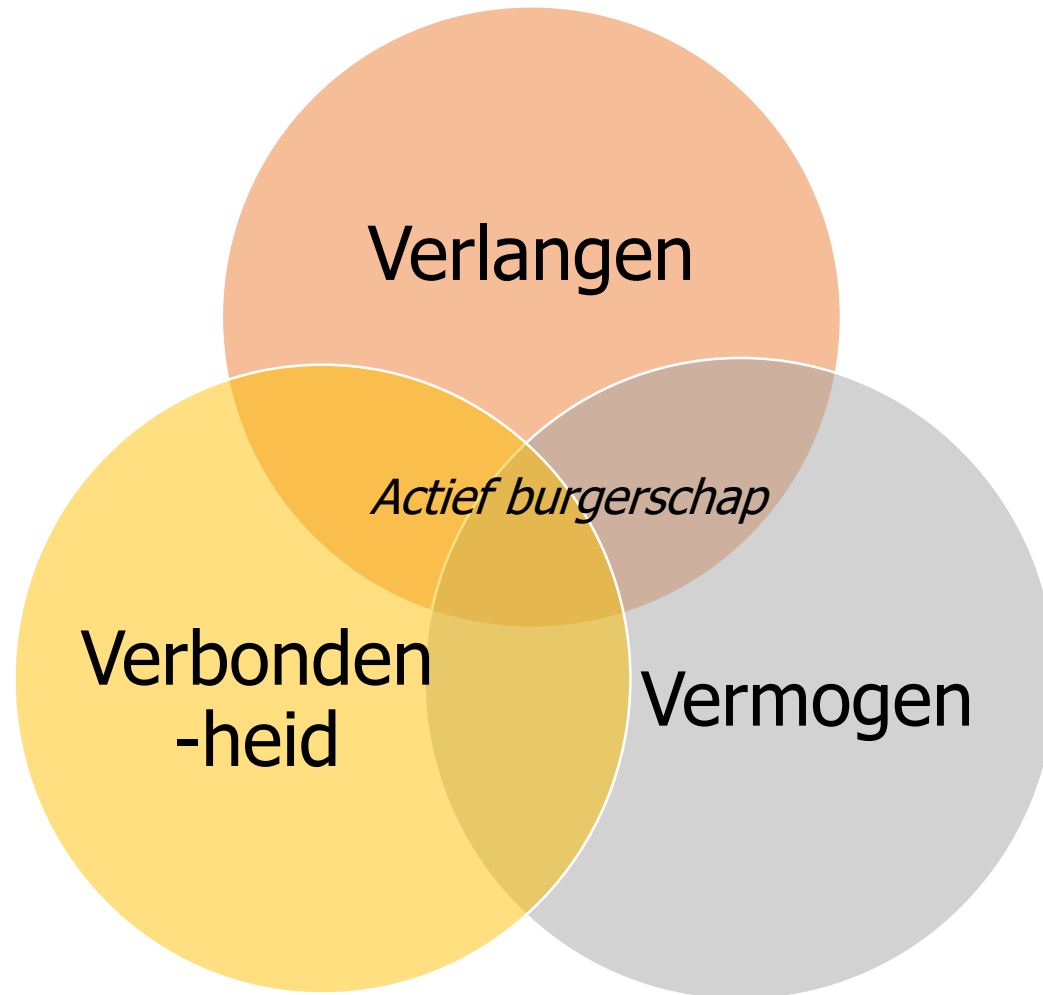
- Participatie staat in functie van iets anders, bijv. het verwerven van steun voor plannen
- Geen gelijkwaardigheid: experten >< niet-experten
- De doelgroep is object

Kenmerken

- Enkelzijdig:
- Eenzijdig vormgegeven
- De impact van alle betrokken partijen op het verloop en resultaat is niet gegarandeerd
- Standaardwerk in aanpak
- Eenzijdige, klassieke invulling van participatie (focus op cognitieve vaardigheden)
- Ad hoc participatie: eenmalige interventies of reeks van...
- Vooral over de bijzaken, de kern ligt steeds vooraf vast



Learning for active citizenship (Holford & van der Veen, 2003)



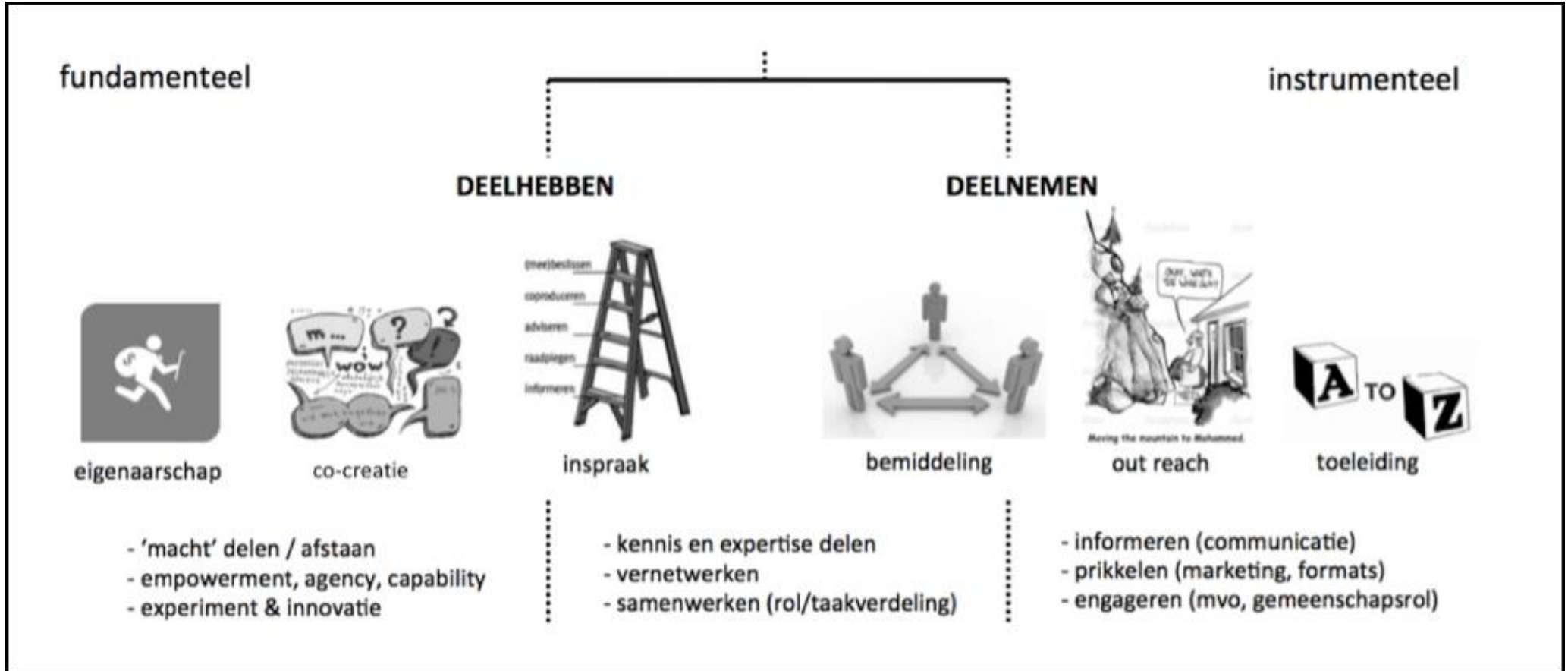


Vanuit een perspectief op volwaardig burgerschap

- Democratie per definitie met diverse actoren
 - Burgers – middenveld – markt – overheid
 - Verschillende bronnen van kennis – ruimte voor ervaringskennis?
 - Van conflicterende waarden en belangen naar gedeeld belang
- Iedereen is subject en heeft recht op een stem in het maatschappelijk debat en recht op participatie
 - Machtsverhoudingen
 - (subtiele) mechanismes en strategieën van in- en uitsluiting
 - 7 B's van toegankelijkheid
 - Van 'betrekken bij' naar burgerschapspectief



Vanuit een perspectief op volwaardig burgerschap



Welke engagement is mogelijk? Welke engagement wordt (h)erkend en gestimuleerd?



Vanuit een perspectief op volwaardig burgerschap

- Verschillende participatiekansen bieden
 - Welke engagement is mogelijk? Welke engagement wordt (h)erkend en gestimuleerd?
- Vrijwilligerswerk voor kwetsbare groepen
 - Vanuit recht op participatie, recht op leren en recht op vrije tijd
 - Kansen creëren en ondersteuning bieden
 - Ruimte laten voor ervaringskennis



Participatie

- 'Samen vorm geven' staat centraal
 - Gedeelde kennis en gedeelde beslissing
 - Creëren van betrokkenheid
 - Belang van eigenaarschap en gedeelde verantwoordelijkheid
 - (H) Erkennen van macht en mechanisme van uitsluiting
- Visie én grondhouding én concrete interventies